

MODEL DE CERERE RECONVENȚIONALĂ

Instanta

Secția

Dosar nr. /

Termen la data de_

Domnule Președinte, [1]

Subsemnatul [2]_, domiciliat în_, în calitate de pârât în acțiunea având ca obiect_, formulată de reclamantul [3]_, formulez prezenta

Cerere reconvențională

prin care vă solicit să dispuneți obligarea reclamantului la [4]_,

precum și obligarea acestuia la plata cheltuielilor de judecată.

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt [5]: învederez instanței că_

Temeiul de drept [6]: îmi întemeiez cererea pe dispozițiile art. 119 C. proc. civ. și_

Probe [7]: Solicit încuviințarea următoarelor probe_

Anexez [8]: o copie pentru pârât, copii înscrisuri pentru pârât, certificate pentru conformitate, lista cu numele și domiciliul martorilor propuși, chitanța ce atestă plata taxei de timbru judiciar în cuantum de_lei, timbrul judiciar mobil în valoare de_lei [9].

Semnătura [10]

Domnului Președinte al Judecătoriei/Tribunalului [11]

Explicații

[1] Natura juridică. Cererea reconvențională este reglementată de art. 119 C. proc. civ., astfel cum acesta a fost modificat prin O.U.G. nr. 59/2001, fiind o cerere incidentală, formulată de pârât, atunci când acesta are pretenții în legătură cu cererea reclamantului.

În raport de dispozițiile art. 119 alin. (2) C. proc. civ., cererea reconvențională depășește o simplă apărare opusă de pârât reclamantului, căpătând caracterul unei cereri de chemare în judecată prin care pârâtul tinde să-l oblige pe reclamant să îndeplinească o prestație, să plătească despăgubiri, să restituie un bun etc.

Această cerere are caracter facultativ, în sensul că pârâtul își poate valorifica pretențiile față de reclamant și pe cale separată; însă, în anumite situații, pârâtul poate să-și valorifice pretențiile doar pe această cale, ca, de pildă, în cazul divorțului. Astfel, potrivit dispozițiilor art. 608 alin. (1) C. proc. civ., soțul pârât, dacă dorește să obțină desfacerea căsătoriei din vina exclusivă a soțului reclamant, trebuie să depună cerere reconvențională până la prima zi de înfățișare pentru faptele petrecute până în acest moment, iar, pentru faptele petrecute după acest moment, până la începerea dezbaterilor asupra fondului în cererea reclamantului.

Cererea reconvențională poate fi formulată și ca o cerere subsidiară, în sensul că pârâtul înțelege să-și valorifice anumite drepturi numai în cazul când se admite acțiunea reclamantului.

În cadrul cererii reconvenționale pot fi formulate una sau mai multe acțiuni, astfel încât pot rezulta unul sau mai multe capete de cerere.

1.1. Condiții de admisibilitate. Reglementarea dată de art. 119 alin. (1) C. proc. civ. cererii reconvenționale impune condiția ca aceasta să fie în legătură cu cererea reclamantului. Legătura dintre cele două cereri se referă nu numai la o identitate a cauzelor celor două acțiuni, ci, în sens larg, la efectul, interdependența sau legătura dintre cererile formulate, în sensul rezolvării unitare a litigiului dedus judecătii.

În literatura de specialitate, dar și în practica judiciară, s-a considerat că cererea reconvențională este admisibilă când tinde la:

- rezolvarea unor cereri care au legătură între ele, izvorând din aceeași cauză (ex pari causă)
- compensația judiciară;
- dobândirea unui avantaj distinct de cel al stingerii unor creanțe reciproce (ex dispari causa); de pildă, atunci când reclamantul solicită prin acțiune executarea obligațiilor contractuale, iar pârâtul prin cerere reconvențională solicită constatarea nulității contractului. Un alt exemplu ar fi acela când, prin acțiunea principală, se solicită rezoluțiunea contractului de întreținere, iar pârâtul solicită obligarea reclamantului la plata contravalorii îmbunătățirilor aduse imobilului ce a făcut obiectul contractului; pârâtul poate solicita, totodată, și instituirea unui drept de retenție până la achitarea despăgubirilor;
- reducerea liberalităților excesive sau raportarea donațiilor, în cadrul cererii de partaj succesoral etc.

1.2. Diferența dintre cererea reconvențională și întâmpinare. Este posibil ca pârâtul să formuleze și întâmpinare și cerere reconvențională, însă trebuie subliniat că ele au un regim juridic distinct, constituind două acte procedurale ce îndeplinesc funcții diferite. Astfel, în vreme ce întâmpinarea are rolul de a reflecta poziția pârâtului, care se apără față de pretențiile reclamantului, cererea reconvențională este o veritabilă cerere de chemare în judecată, care depășește rolul unei simple apărări. De aceea, este recomandabil ca aceste acte procedurale să fie formulate separat, pentru ca instanța să aibă posibilitatea să verifice îndeplinirea condițiilor prevăzute de lege pentru fiecare din ele.

1.3. Termenul de depunere. Potrivit dispozițiilor art. 119 alin. (3) C. proc. civ., cererea reconvențională se depune o dată cu întâmpinarea sau, dacă pârâtul nu este obligat la întâmpinare, cel mai târziu la prima zi de înfățișare.

Potrivit alin. (4) al aceluiași articol, atunci când reclamantul și-a modificat cererea de chemare în judecată, cererea reconvențională se va depune cel mai târziu până la termenul ce se va încuviința pârâtului pentru a lua cunoștință de cererea modificatoare și a-și pregăti apărarea.

Sanctiunea pentru nedepunerea cererii reconvenționale la termenul prevăzut de lege este judecarea ei separată, și nu respingerea ei ca tardivă⁴⁵.

[2] Calitate procesuală activă are persoana care este titularul dreptului în raportul juridic dedus judecății, atâta timp cât cererea reconvențională are caracterul unei adevărate cereri de chemare în judecată.

Întrucât condiția de admisibilitate a cererii reconvenționale este existența unei legături între cererea principală și pretențiile pârâtului, este evident că numai pârâtul din acțiunea principală poate deveni reclamant în cererea reconvențională, dobândind astfel o dublă calitate, și anume aceea de pârât-reclamant.

Desigur, instanța va verifica dacă pârâtul din acțiunea principală este titularul dreptului a cărui realizare se cere prin acțiunea reconvențională, în caz contrar având posibilitatea să respingă cererea pentru lipsa calității procesuale active a reclamantului.

[3] Calitate procesuală pasivă. Pârâtul, persoana chemată în judecată de reclamant, trebuie să fie cel obligat în cadrul raportului juridic dedus judecății.

De vreme ce condiția de admisibilitate a cererii reconvenționale este existența unei legături între cererea principală și pretențiile pârâtului, rezultă că, în principiu, numai reclamantul din acțiunea principală poate deveni pârât în cadrul cererii reconvenționale, dobândind și el o dublă calitate, aceea de reclamant-pârât; există și situații când prin cererea reconvențională se mai atrage în proces și un terț.

Instanța va verifica dacă reclamantul din acțiunea principală este cel obligat în cadrul litigiului dedus judecății prin acțiunea reconvențională, în caz contrar având posibilitatea să respingă cererea pentru lipsa calității procesuale pasive a pârâtului-reclamant.

[4] Obiectul cererii. La fel ca și cazul cererii de chemare în judecată, acesta constituie întotdeauna pretenția concretă a pârâtului-reclamant⁵⁵, materializându-se în solicitarea adresată instanței de judecată de obligare a reclamantului-pârât la plata unei sume de bani, de anulare a unui contract, de partajare a bunurilor comune etc.

Precizarea care se impune este aceea că, în raport de dispozițiile art. 119 alin. (1) C. proc. civ., pretențiile formulate de pârâtul-reclamant prin cererea reconvențională trebuie să fie în legătură cu cererea reclamantului-pârât.

Astfel, chiar dacă există cauze juridice și obiecte diferite ale celor două cereri, ele trebuie să aibă o legătură în sens larg, cel puțin din punct de vedere al efectului produs asupra rezolvării unitare a litigiului dedus judecății.

[5] Motivele de fapt. În măsura în care acțiunea este mijlocul legal prin care o persoană cere instanței judecătorești fie recunoașterea dreptului său, fie realizarea acestui drept, ori despăgubiri pentru împiedicarea sa în exercitarea acelui drept, reclamantul trebuie să indice instanței, după caz, care este dreptul încălcat, în ce constă încălcarea acestuia sau de ce pârâtul este cel ținut la repararea pagubei.

Reclamantul va trebui să expună împrejurările de fapt care legitimează solicitarea adresată instanței, într-o manieră clară, ordonată cronologic și, pe cât posibil, indicând temeiul pretenției sale. Acesta ar putea consta, de pildă, într-un contract, în succesiunea legală, într-un fapt ilicit cauzator de prejudicii etc.

[6] Temeiul de drept. Reclamantul va indica în cuprinsul cererii și temeiul de drept material pe care se întemeiază acțiunea sau pe cel de drept procesual, dacă este cazul. Se va indica, de pildă, pentru acțiunea în rezoluțiune, art. 1020-1021 C. civ. sau, pentru acțiunea în revendicare, art. 480 C. civ. etc.

[7] Probe. Reclamantul are posibilitatea să folosească următoarele mijloace de probațiune: înscrisurile (art. 172-176 C. proc. civ.); martorii (art. 186-200 C. proc. civ.); expertiza (art. 201 -214 C. proc. civ.), cercetarea la fața locului (art. 215-217 C. proc. civ.), interogatoriul (art. 218-225 C. proc. civ.).

[8] Cerințe obligatorii. Potrivit dispozițiilor art. 119 alin. (2) C. proc. civ., cererea reconvențională trebuie să îndeplinească condițiile prevăzute pentru cererea de chemare în judecată, aplicându-i-se, prin asemănare, dispozițiile art. 112 și următoarele C. proc. civ.

[9] Timbrajul. Taxa judiciară de timbru și timbrul judiciar se stabilesc ca și în cazul cererii de chemare în judecată, fiind incidente dispozițiile Legii nr. 146/1997 și ale O.G. nr. 32/1995).

[10] Semnătura. Deși, potrivit art. 133 alin. (1) C. proc. civ., lipsa semnăturii se sancționează cu nulitatea cererii de chemare în judecată, totuși, potrivit, alin. (2) al aceluiași articol, această lipsă se poate împlini în tot cursul judecății.

Dacă pârâtul invocă lipsa de semnătură, reclamantul va trebui să semneze, cel mai târziu, la prima zi de înfățișare următoare, iar când este prezent, în instanță, în chiar ședința în care a fost invocată nulitatea.

[11] Instanța competentă să judece cererea reconvențională este aceea competentă să judece acțiunea principală. Potrivit dispozițiilor art. 17 C. proc. civ., operează o prorogare legală de competență pentru cererea reconvențională, care este o cerere incidentală. Această prorogare operează tocmai în vederea soluționării unitare a litigiului dedus judecății și evitării pronunțării unor soluții contradictorii.

Potrivit dispozițiilor art. 120 alin. (1) C. proc. civ., cererea reconvențională se judecă o dată cu cererea principală. În conformitate cu alin. (2) al aceluiași articol, când numai cererea principală este în stare de a fi judecată, instanța va putea dispune disjungerea judecării celor două cereri.